

قطع وابستگی به شکر وارداتی چندان دور نیست

می دهند. ایالات متحده آمریکا، ژاپن، استرالیا، هند، چین، روسیه، برزیل، کره جنوبی و ترکیه که از اقتصادهای بزرگ به حساب می آیند نیز این رفتار را دارند. در ایران نیز پس از پیروزی انقلاب اسلامی موضوع امنیت غذایی در کانون توجه بوده و هست. برخی رفتارها و تصمیم ها البته در مسیر کار بر این استراتژی پنجه کشیده و شرایط را برای اجرای برنامه های خودکفایی سخت می کنند. یکی از کالاهایی که می تواند با برنامه ریزی کارآمد، دقیق، کارشناسانه و همه سویه به خودکفایی نسبی با درجه امنیت غذایی بالا برسد، شکر است. شکر کالایی استراتژیک است و به ویژه برای ایرانیان اهمیت فوق العاده ای دارد. در صورتی که مصرف سالانه هر ایرانی از شکر ۳۰ کیلوگرم و جمعیت ۷۵ میلیون نفر باشد، کل شکر مصرفی ایران در سال حدود ۲/۲ میلیون تن شکر است. تازه ترین گزارش از توانایی های ایران نشان می دهد ایران تا سال ۲۰۱۵ می تواند ۲/۵ میلیون شکر تولید کند که همان قطع وابستگی به شکر خارجی است.

در صفحه ۲

بازرگانی شد اما آنجا که پای امنیت غذایی خودشان در میان است، چنان سختگیرانه عمل می کنند که موجب حیرت می شود.

کشورهای عضو اتحادیه اروپا که صنایع پیشگام و مدرن دارند و در این بخش خواستار تجارت آزادند در برابر ورود مواد غذایی و محصولات کشاورزی سختگیرند و انعطاف کمی دارند. برخی آمارها نشان می دهد اعضای این اتحادیه سالانه ۳۰۰ میلیارد دلار برای تولید ارزان تر مواد غذایی یارانه

گسترش تجارت پس از جنگ جهانی دوم با برطرف کردن مانع تعرفه ای راه را برای تجارت بعد از جنگ باز کرده است. تجارت آزاد در دنیای امروز به مثابه عاملی مؤثر با پذیرش همگانی مواجه شده است. اما این روش و استراتژی در برخی مقوله ها با استثناء روبه رو می شود که همه نخبگان و فرهیختگان آن را قبول دارند. یکی از این استثناءها، «امنیت غذایی» است. در حالی که کشورهای دارای تجارت آزاد فریاد می زنند که نباید مانع گسترش

دولت و بخش خصوصی انتظارات و اختیارات

بهمن دانایی

اندیشمندان دوره روشنگری و پیروان آنها در سده های بعدی باور داشتند که جامعه های انسانی دو پایه دارد: نهاد حاکمیت یا دولت (قوه قضاییه، قوه مجریه و قوه مقننه) و نهادهای مدنی (خانواده، بنگاه و تشکلهای صنفی). این اندیشمندان با صلابت و قدرت اقناع بالا، فرهیختگان نسل های بعدی را متقاعد کردند که راه رشد و توسعه کشورها از مسیر توازن قوا میان نهاد دولت و نهادهای مدنی عبور می کند. تجربه تاریخی نیز این نظریه را در عمل تأیید می کند و کشورهایی که توانسته اند توازن قوا ایجاد کنند در عمل کامیاب تر بوده و هستند. در ایران اما همواره قدرت نهاد دولت فراتر و بالادست نهادهای مدنی بوده و هست. دولت های ایران در تاریخ معاصر و از سال ۱۳۱۰ به بعد با استفاده از قدرت مالی برتر و قدرت سیاسی بالاتر نهادهای مدنی را تابع تصمیم های خود کرده اند. در دهه های اخیر، نهادهای مدنی به ویژه تشکلهای صنعتی و صنفی راه خود را باز کرده و از حالت کودکی خارج شدند. دولت های نهم و دهم با وجود حرف اما در عمل راه دیگری رفته و تلاش کردند بار دیگر نهادهای مدنی را ضعیف نگاهدارند. دولت آقای حسن روحانی که از تابستان ۱۳۹۲ زمام قوه مجریه را در اختیار دارد در عمل نشان داده است که می خواهد از توانایی های بخش خصوصی استفاده کند. مدیران اصلی دولت یازدهم می اندیشند که بخش خصوصی ایران توانایی، دانایی، مسئولیت پذیری و کارآمدی لازم برای اداره جامعه و کسب و کار شهروندان را تا اندازه ای به دست آورده است.

با همین اندیشه است که مدیران ارشد کابینه یازدهم اصرار دارد که با بخش خصوصی همکاری نزدیک تر داشته باشد. اما آیا همه مدیران دولت چنین دیدگاهی دارند؟

به نظر می رسد مدیران میانی و بدنه دستگاه دولت که اتفاقاً کار دست آنهاست، چنین اعتقادی ندارند و به دلایل گوناگون بر سر راه تعامل واقعی دولت و تشکلهای خصوصی سنگ می اندازند. مدیران میانی که غالباً از دولت های نهم و دهم به بدنه بزرگ دولت یازدهم انتقال یافته اند، ذهنیتی کور نسبت به تشکلهای دارند و تصورشان این است که دادن اختیارات و وظایف و امکانات نهاد دولت به بخش خصوصی به معنای از دست دادن کار و موقعیت شغلی و درآمد آنهاست. تشکلهای بخش خصوصی ایران به این نتیجه رسیده اند که در مقایسه با امکانات نامحدود دولت در حوزه اعتبارات مالی و پولی، قانونگذاری و اجرا، اما این بخش خصوصی است که توانمند، کارآمد و دلسوز است و می تواند وظایف و اختیارات غیرحاکمیتی دولت را در اختیار داشته باشد.

در صفحه ۳

دولت از مجوزهای سازمان حمایت خبر دارد؟

سوی تولیدکنندگان درخواست افزایش قیمت داشته اند را بررسی کرده و با رأی مثبت به افزایش قیمت، اجازه داده است تا این تغییر در بازار رخ دهد.

این تغییر قیمت را می توان در کالاهای پرتقاضای روزهای گرم تابستان بیش از هر کالای دیگری مشاهده کرد.

بررسی های میدانی خبرنگار مهر نشانگر این است که قیمت هر بطری کوچک آب معدنی که هنوز هم در سامانه ۱۲۴.۱۲ سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان قیمت ۳۵۰ تومان را دارد، اکنون به ۴۷۵ تومان رسیده است که افزایش قیمت ۱۲۵ تومانی را نشان می دهد.

از سوی دیگر، قیمت انواع بستنی نیز بین ۲۰۰ تا ۵۰۰ تومان گران شده است و مردم با مراجعه به مغازه های سطح شهر، با قیمت های جدید درج شده روی کالاهای مواجه هستند. البته قیمت شیر نیز به صورت چرخ خاموش افزایش داشته است و به بهانه تبدیل شیر کم چرب به نیم چرب، قیمت حدود ۱۵۰ تومان افزایش یافته، این در حالی است که قیمت هر بطری شیر کاکائو که تا پیش از این ۹۰۰ تومان بوده، اکنون به ۱۰۲۵ تومان افزایش یافته است.

در صفحه ۲

خبرگزاری مهر در گزارشی که در تاریخ ۲۵ خرداد ۹۳ بر روی سایت خود قرار داد آورده است:

اگرچه دولت ظرف هفته های گذشته اعلام کرده است که قصد ندارد فعلاً با افزایش قیمت کالاها در بازار موافقتی داشته باشد، اما از سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان خبر می رسد که این سازمان با برخی افزایش قیمت ها، موافقت کرده است.

دولت طی هفته های گذشته بارها و بارها اعلام کرده است که فعلاً با هرگونه افزایش قیمت موافق نیست و هیچ تولیدکننده ای حق ندارد بدون هماهنگی با سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان، افزایش قیمتی روی کالاهای خود اعمال کند اما آنچه مصرف کنندگان در بازار مشاهده می کنند، اینگونه نیست و افزایش آرام و بی سر و صدای قیمت ها را نشان می دهد.

این افزایش بی سر و صدای قیمت ها در حالی صورت می گیرد که حتی گزارشات بانک مرکزی نیز به خوبی این را نشان می دهد که قیمت برخی از کالاها افزایش یافته، این در شرایطی است که گویا سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان پرونده افزایش قیمت برخی از کالاها را که از

در صفحات دیگر

سرکوب قیمت مواد غذایی صلاح نیست

واردات شکر در دو ماه نخست
امسال دو برابر ۲ ماه ۱۳۹۲ شد

چین و سیاست های تولید شکر

خودکفایی در تولید شکر، از رؤیا تا واقعیت

شکر کم حاشیه ترین کالای استراتژیک است

روشی ناکارآمد دولت دهم ادامه دارد

بدترین رویداد برای یک جامعه بزرگ یا یک قشر یا فعالان یک صنعت و صنف این است که به چشم ببینند، یک داستان تلخ دوباره بازگویی می شود و یک ماجرای ناراحت کننده، توسط گروهی دیگر تکرار می شود. وقتی این اتفاق می افتد، افراد از خود می پرسند پس چه چیز عوض شده است؟ چرا روزی از کاری انتقاد می شد، اما امروز همان کار به دست منتقدان قبلی و متصدیان فعلی اجرا می شود و آب از آب تکان نمی خورد. مشکل کجاست که یک رویداد تلخ و یک روش ناکارآمد را بدون دگرگونی تکرار می کنیم؟ پیش از اینکه به پرسش های یادشده جواب دهیم بهتر است که ابتدا آن داستان ناراحت کننده را به طور خلاصه یادآور شویم. داستان از تابستان ۱۳۸۹ شروع شد. مسئولان دولت وقت می خواستند قانون هدفمندی یارانه ها را اجرا کنند. آنها نیک می دانستند که اجرای قانون یادشده با افزایش هزینه های تولید و در نتیجه افزایش قیمت فروش انواع کالاها و خدمات همراه است. به طور مثال وقتی هزینه حمل و نقل سیمان افزایش می یابد یا قیمت انرژی مصرفی واحدهای سیمان افزایش می یابد، معنایش افزایش قیمت فروش این محصول در بازار است. دولت وقت در آن تابستان با مدیران تشکلهای صنفی و صنعتی نشست های گوناگون برگزار کرد. در این نشست ها توافق شد قیمت فروش محصولات از پاییز ۱۳۸۹ به مدت یک فصل تثبیت شود. مدیران و رهبران تشکلهای این خواسته دولت را پذیرفتند. اما دولت در زمستان ۱۳۸۹ از آنها خواست یک فصل دیگر را تحمل کنند و این کار ادامه پیدا کرد. در تمام سال ۱۳۹۰ تا بهار ۱۳۹۲ نوعی مجادله پایان ناپذیر دولت و صنعت برای افزایش و تثبیت قیمت ها ادامه داشت و نوعی هرج و مرج پدیدار شد. آنهایی که نیرومندتر بودند از نهادهای ذیربط مجوز افزایش قیمت می گرفتند و... داستان تلخ یادشده اما به نظر می رسد در بهار ۱۳۹۳ با همان شکل و ماهیت ادامه دارد. مدیران ارشد دولت یازدهم که روزی منتقد دولت دهم بوده و سرکوب قیمت ها را نکوهش می کردند امروز از مدیران و صاحبان تشکلهای و بنگاه ها می خواهند که یک فصل رعایت دولت را کنند و قیمت فروش را تثبیت کنند. این درخواست در حالی است که دولت قیمت هر کالایی را که در تملک داشته است افزایش داده و راه را برای افزایش هزینه تولید هموار کرده است. افزایش ۲۰ درصدی مزدها مطابق عرف و قانون همه ساله که با موافقت و اصرار دولت در بهار امسال رخ داد، کار را بر تولید سخت کرده است. دولت قیمت حامل های انرژی شامل بنزین، گازوییل، گاز و برق را به طور متوسط ۵۰ درصد افزایش داده است. مالیات بر ارزش افزوده از ۶ درصد به ۸ درصد رسیده است که به معنای ۳۰ درصد افزایش مالیات است. دولت نرخ سود تسهیلات بانکی را ۸ درصد افزایش داده است، اما از صنعت و تولید می خواهد قیمت ها را تثبیت کنند. چرا باید تولیدکننده بتواند دهد، در حالی که در سخت ترین روزها قرار دارد. این درخواست دولت از سوی برخی سازمان های دولتی مثل سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان به مثابه سخت گیری های فوق العاده در نظر گرفته شده است. در حالی که این سازمان نظارتی و وظیفه اجرایی ندارد و مطابق ضابطه ها تنها باید نظریه کارشناسی ارائه کند اما دخالت در جزییات کرده و از قانون عدول می کند. این سازمان نظارتی به جای اینکه با واقعیت ها برخورد کند و در تعیین قیمت ها، ضوابطی که خود به تولیدکنندگان ابلاغ کرده است را مدنظر قرار دهد و منصفانه عمل کند، ابتدا قیمت را تعیین می کند و محاسبه ها را گونه ای سامان می دهد که به قیمت دلخواه برسد.

رفتار سلیقه ای برخی از مدیران در نهادهای دولتی کار را دشوار و تبعیض ها را آشکارتر کرده و موجی از دلسردی ایجاد می کند. کار ناکارآمد و روش های غیرکارشناسی را هر کسی در هر دولتی انجام دهد کار بدی کرده است.

سرکوب قیمت مواد غذایی صلاح نیست

عمده انجام می شود و یا واحدهای بزرگ مرغداری و دامداری که دارای درآمد خوبی هستند، می توانیم مالیات بردرآمد برای آنها وضع کنیم.

حمایت از مصرف کننده موضوعی مهم است، ولی نباید این امر با پایین نگه داشتن و سرکوب قیمت ها انجام شود. با سرکوب قیمت ها در مورد محصولات کشاورزی و به عبارتی اشتباهی که در سال های گذشته همواره آن را انجام داده ایم، انگیزه تولید را ضعیف می کنیم و عرضه را محدودتر می سازیم و این موضوع قطعاً در بلندمدت به زیان مصرف کننده است.

با آزادسازی قیمت ها در بخش کشاورزی انگیزه تولید حفظ می شود و تکنولوژی بیشتری به بخش کشاورزی وارد می شود. منافع بلندمدت مصرف کننده در گرو حمایت از تولید است و در صورت حمایت از مصرف کننده دولت باید هزینه آن را بپردازد، نه اینکه این هزینه بر دوش تولیدکننده بیفتد.

* دکتر بهاء الدین نجفی
استاد دانشگاه

پایین تأثیر می گذارد. برای افزایش سرمایه گذاری در بخش کشاورزی باید دو کار انجام داد، یکی اینکه دولت قیمت محصولات کشاورزی را پایین نگه ندارد، بلکه قیمت ها را آزاد کند و سعی کند، در ساختار بازاریابی محصولات کشاورزی اصلاحاتی انجام دهد، تا انگیزه تولیدکنندگان حفظ شود.

یکی از نقاط ضعف این است که به علت اینکه محصولات کشاورزی تأمین کننده ماده غذایی به شمار می روند، بنابراین همواره سعی می شود که از طریق خرید تضمینی یا ممنوعیت صادرات قیمت این محصولات پایین نگه داشته شود که این مسئله باز هم روی سرمایه گذاری در این بخش اثر منفی دارد.

باید به جای سرکوب قیمت ها برای قیمت ها بستر مناسبی فراهم آورد و نظام مالیاتی که در همه بخش ها اعمال می شود، در بخش کشاورزی هم اعمال شود. البته به جز کشاورزان خرد که درآمدها از این شغل کم است در بخش هایی که کشاورزی به صورت

سرمایه در اقتصاد ما و به خصوص در شرایط تحریم یک عامل کمیاب است و سرمایه ها اغلب به بخش هایی که سودآوری بیشتری دارند، کشانده می شود. یکی از عوامل مهم پایین بودن سرمایه گذاری در بخش کشاورزی سودآوری پایین این بخش و سودآوری بالا در بخش های دیگر است.

از دلایل دیگر سرمایه گذاری پایین در بخش کشاورزی، ریسک بالای سرمایه گذاری در این بخش است و به طور کلی کشاورزی با خطر همراه است، به همین دلیل سرمایه گذاران بیشتر مایلند در رشته هایی که ریسک کمتری دارد، سرمایه گذاری کنند.

پایین بودن نسبی قیمت محصولات کشاورزی در مقایسه با سایر بخش ها به دلیل حساسیتی است که محصولات کشاورزی از جنبه تأمین امنیت غذایی کشور دارد، یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر سرمایه گذاری پایین در بخش کشاورزی است. به دلیل پایین نگه داشتن قیمت بعضی از محصولات کشاورزی مثل گندم یا واردات و کاهش تعرفه ها همواره برای بخش کشاورزی مشکلات ایجاد می شود که طبیعتاً باعث سودآوری پایین و ریسک بالا در این بخش می شود که این عوامل روی سرمایه گذاری

دولت از معجزه های سازمان حمایت خمیر دارد

از صفحه اول

قیمت برخی محصولات دیگر از جمله کالاهای فله ای نیز با افزایش قیمت مواجه است و اگرچه دولت اجازه افزایش قیمت را نداده اما کالاهایی که به صورت فله ای و بدون بسته بندی ارائه می شوند، با افزایش قیمت مواجه هستند، به نحوی که عرضه کنندگان برای بهره برداری از سود بیشتر، ترجیح می دهند که بیشتر به عرضه کالاهای فله ای بپردازند.

در این میان، قیمت برخی از انواع میوه و سیب زمینی نیز در سایه نبود نظارت در بازار گران شده است و به رغم اینکه گزارش ها حکایت از فراوانی انواع میوه و سیب زمینی دارد، اما باز هم قیمت در بازار بالا است و مدام نوسان دارد. به هر حال، این افزایش بی سر و صدای قیمت ها

از صفحه اول

در سکوت خبری سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان درحالی صورت می گیرد که این سازمان به هیچ عنوان پاسخگو نبوده و گویا قصد هم ندارد که در مورد عملکرد خود پاسخگو باشد؛ این درحالی است که تماس های خبرنگار مهر بیش از هفته ها است که از سوی مسئولان این سازمان بی پاسخ مانده است؛ البته برخی از مسئولان این سازمان نیز تنها به جمله ای کوتاه بسنده می کنند که محمدرضا نعمت زاده، وزیر صنعت، معدن و تجارت تمام مسئولان این سازمان را ممنوع المصاحبه کرده است؛ موضوعی که روابط عمومی وزارت صنعت، معدن و تجارت آن را رد کرد و معتقد است که چنین دستوری صادر نشده و برخی معاونان کم کاری خود را به وزیر نسبت می دهند.

قطع وابستگی به شکر وارداتی چندان دور نیست

از صفحه اول

این نوشته قصد ندارد که واردات شکر را به طور کامل منع و مسئولان را تهییج کند، اما معتقد است می توان به خودکفایی رسید. چند گام باید برداشته شود. گام اول و بسیار مهم ایجاد باور عمیق در میان مدیران و ذینفعان به ویژه واردکنندگان است. مدیران دولت باید باور کنند، می توانیم به تولید ۲/۲ میلیون تن برسییم. تولید ایران در سال ۱۳۸۵ حدود ۱/۳ میلیون تن شد. با توسعه فعالیت های نیشکر و افزایش بهره وری در مزارع چغندرقدق کار را آسان می کند. گام بعدی وضع تعرفه های مناسب و استفاده از توانایی های داخلی راه را باز خواهد کرد. اگر صنعت قند و شکر از قید و بندهای مقررات و سلیقه ها آزاد و سودآوری آن به میزان سایر صنایع برسد، رسیدن به مرزهای خوداتکایی و قطع وابستگی چندان سخت و دور نیست.

به رغم متوقف بودن ثبت سفارش واردات شکر :

واردات شکر در دو ماه نخست امسال دو برابر ۲ ماه ۱۳۹۲ شد

در دو ماه نخست امسال ۳۰۲ هزار تن شکر به ارزش ۱۴۴ میلیون دلار وارد بازار ایران شده است.

از این میزان واردات ۱۹۹ هزار تن آن را بخش خصوصی و ۱۰۳ هزار تن را دولت وارد کرده است. به این ترتیب واردات شکر در دو ماه اول امسال توسط بخش خصوصی دو برابر بخش دولتی گزارش شده است.

ارقام جدول شماره ۳ نشان می دهد در دو ماه اول ۱۳۹۲ فقط ۱۰۳ هزار تن شکر و در سال ۱۳۹۰ فقط ۲۴ هزار تن شکر وارد شده است. میزان شکر وارد شده در دو ماه اول سال ۱۳۹۳ تقریباً دو برابر این رقم در سال ۱۳۹۲ گزارش شده است. ارقام جدول شماره ۲ نشان می دهد در سال های ۱۳۸۴ تا ۲ ماه نخست امسال ۵/۶ میلیارد دلار شکر به

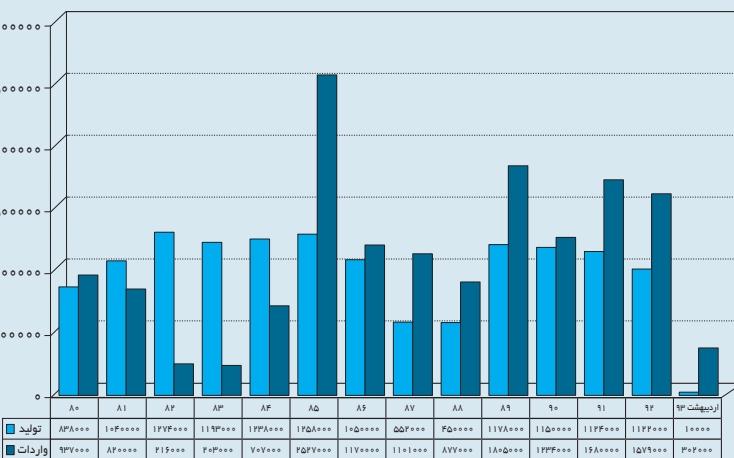
جدول ۱: آمار واردات شکر از سال ۱۳۸۰ تا پایان اردیبهشت سال ۱۳۹۳ به تفکیک واردات دولتی و خصوصی

سال	واردات بخش خصوصی	واردات بخش دولتی	جمع واردات
۱۳۸۰	۰	۹۳۷	۹۳۷
۱۳۸۱	۰	۸۲۰	۸۲۰
۱۳۸۲	۵۶	۱۶۰	۲۱۶
۱۳۸۳	۴۲	۱۶۱	۲۰۳
۱۳۸۴	۸۰	۶۲۷	۷۰۷
۱۳۸۵	۱۴۸۵	۱۰۴۲	۲۵۲۷
۱۳۸۶	۹۶۲	۲۰۸	۱۱۷۰
۱۳۸۷	۱۱۰۱	۰	۱۱۰۱
۱۳۸۸	۸۷۷	۰	۸۷۷
۱۳۸۹	۱۸۰۵	۰	۱۸۰۵
۱۳۹۰	۱۲۳۴	۰	۱۲۳۴
۱۳۹۱	۱۱۷۵	۵۰۵	۱۶۸۰
۱۳۹۲	۹۹۲	۵۸۷	۱۵۷۹
۱۳۹۳ (اردیبهشت)	۱۹۹	۱۰۳	۳۰۲

ارقام به هزار تن

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

نمودار تولید و واردات شکر از سال ۸۰ تا پایان اردیبهشت سال ۹۳ (ارقام به تن)

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۲: واردات شکر از سال ۸۴ تا پایان اردیبهشت سال ۹۳ به تفکیک شکر خام و سفید (ارقام به هزار تن)

سال	سفید	بها (دلار)	خام	بها (دلار)	جمع واردات	بها جمع واردات (دلار)
۱۳۸۴	۷۸	۲۰,۱۲۴,۰۰۰	۶۲۹	۱۷۷,۲۵۶,۰۰۰	۷۰۷	۱۹۷,۳۸۰,۰۰۰
۱۳۸۵	۶۳۷	۲۹۱,۲۷۱,۹۱۰	۱,۸۹۰	۷۲۶,۱۸۲,۵۵۹	۲,۵۲۷	۱,۰۱۷,۴۵۴,۴۶۹
۱۳۸۶	۳۴۸	۱۳۳,۳۰۹,۳۴۴	۸۲۲	۲۷۴,۴۶۱,۳۶۷	۱۱۷۰	۴۰۷,۷۷۰,۷۱۰
۱۳۸۷	۱۰۳	۳۷,۲۱۳,۳۳۲	۹۹۸	۲۸۷,۸۰۰,۰۱۳	۱۱۰۱	۳۲۵,۰۱۳,۳۴۵
۱۳۸۸	۲۷	۸,۸۱۹,۹۰۶	۸۵۰	۳۱۵,۸۲۶,۱۱۴	۸۷۷	۳۲۴,۶۴۶,۰۲۰
۱۳۸۹	۰	۰	۱۸۰۵	۷۰۴,۵۲۰,۴۰۷	۱۸۰۵	۷۰۴,۵۲۰,۴۰۷
۱۳۹۰	۶	۳,۷۹۹,۵۱۰	۱۲۲۸	۷۵۲,۱۰۵,۳۳۴	۱۲۳۴	۷۵۵,۹۰۴,۴۴۴
۱۳۹۱	۰	۰	۱۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸	۱۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸
۱۳۹۲	۰	۰	۱۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۹۵۸	۱۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۹۵۸
۱۳۹۳	۰	۰	۳۰۲	۱۴۴,۳۶۱,۶۳۶	۳۰۲	۱۴۴,۳۶۱,۶۳۶
جمع	۱۱۹۹	۴۹۴,۵۳۸,۰۰۲	۱۱۷۸۳	۵,۱۴۲,۷۵۳,۳۶۰	۱۲۹۸۲	۵,۶۳۷,۲۹۱,۳۶۱

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۳: واردات شکر خام به صورت ماهیانه از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۲

ردیف	سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	جمع
۱	۱۳۸۵	۱۵۴	۹۴	۱۱۱	۲۰۵	۳۰۷	۱۹۲	۱۸۷	۲۲۳	۱۹۴	۲۹۸	۲۴۰	۲۷۶	۲۴۸۱
	جمع هرماه + ماه های قبل	۱۵۴	۲۴۸	۳۵۹	۵۶۴	۸۷۱	۱۰۶۳	۱۲۵۰	۱۴۷۳	۱۶۶۸	۱۹۶۵	۲۲۰۵	۲۴۸۱	
۲	۱۳۸۶	۲۳۶	۲۳۸	۱۱۲	۵۴	۱۱۱	۱۳۳	۶۱	۵۵	۶۵	۲۷	۵۰	۳۸	۱۱۷۰
	جمع هرماه + ماه های قبل	۲۳۶	۴۶۴	۵۷۶	۶۳۰	۷۴۱	۸۷۴	۹۳۵	۹۹۰	۱۰۵۵	۱۰۸۲	۱۱۳۲	۱۱۷۰	
۳	۱۳۸۷	۲۸	۲۹	۸۸	۸۹	۱۴۹	۱۷۳	۲۴	۶۸	۶۵	۱۲۶	۱۶۹	۹۳	۱۱۰۱
	جمع هرماه + ماه های قبل	۲۸	۵۷	۱۴۵	۲۳۴	۳۸۳	۵۵۶	۵۸۰	۶۴۸	۷۱۳	۸۳۹	۱۰۰۸	۱۱۰۱	
۴	۱۳۸۸	۱۱۹	۱۰۸	۵۷	۶۴	۴۲	۳۳	۹۴	۴۶	۴۵	۷۴	۱۲۲	۷۳	۸۷۷
	جمع هرماه + ماه های قبل	۱۱۹	۲۲۷	۲۸۴	۳۴۸	۳۹۰	۴۲۳	۵۱۷	۵۶۳	۶۰۸	۶۸۲	۸۰۴	۸۷۷	
۵	۱۳۸۹	۶۹	۱۰۷	۱۳۲	۲۳۴	۳۱۲	۳۲۰	۱۶۱	۱۱۲	۸۰	۶۳	۷۳	۱۳۲	۱۸۰۵
	جمع هرماه + ماه های قبل	۶۹	۱۷۶	۳۰۸	۵۴۲	۸۵۴	۱۱۸۴	۱۲۴۵	۱۴۵۷	۱۵۳۷	۱۶۰۰	۱۶۷۳	۱۸۰۵	
۶	۱۳۹۰	۰	۲۴	۱۲	۶۸	۳۰۱	۳۸۴	۳۱	۱۸	۱۷	۱۸۱	۱۴۲	۵۶	۱۲۳۴
	جمع هرماه + ماه های قبل	۰	۲۴	۳۶	۱۰۴	۴۰۵	۷۸۹	۸۲۰	۸۳۸	۸۵۵	۱۰۳۶	۱۱۷۸	۱۲۳۴	
۷	۱۳۹۱	۵۰	۶۹	۱۲۱	۵۵	۱۵۴	۱۹۶	۱۹۰	۳۷	۲۲۸	۱۵۱	۳۰۷	۱۲۳	۱۶۸۱
	جمع هرماه + ماه های قبل	۵۰	۱۱۹	۲۴۰	۲۹۵	۴۴۹	۶۴۵	۸۳۵	۸۷۲	۱۱۰۰	۱۲۵۱	۱۵۵۸	۱۶۸۱	
۸	۱۳۹۲	۸۸	۱۵	۸۸	۱۱۴	۶۱	۱۵۹	۲۰۷	۱۱۵	۱۴۶	۱۳۴	۲۲۵	۲۲۷	۱۵۷۹
	جمع هرماه + ماه های قبل	۰	۱۰۳	۱۹۱	۳۰۵	۳۶۶	۵۲۵	۷۳۲	۸۴۷	۹۹۳	۱۱۲۷	۱۳۵۲	۱۵۷۹	
	۱۳۹۳	۱۶۵	۱۳۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۰۲
	جمع هرماه + ماه های قبل	۰	۳۰۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	

دولت و بخش خصوصی

انتظارات و اختیارات

از صفحه اول

بخش خصوصی ایران به ویژه تشکلهای قدیمی و استخواندار این بخش می دانند که دوران تماشگری گذشته و می توانند بازیگر فعال در حوزه کسب و کار باشند و باید دولت وظایف غیرحاکمیتی را واگذار کند. مسئله اما در حال حاضر این است که این انتظارات بخش خصوصی از سوی مدیریت میانی نادیده گرفته شده و نوعی تضاد با بخش های بالاتر فراهم می شود.

ریاست محترم جمهوری و معاونان و مدیران ارشد دولت که علاقه مندند وظایف و اختیارات نهاد دولت در بخش های غیرحاکمیتی به تشکلهای داده شود باید ابتدا درون این نهاد و با مدیران میانی و بدنه دولت صحبت کرده و آنها را متقاعد کنند. مسئولان ارشد دولت محترم توجه داشته باشند بدون دگرگونی در ذهنیت مدیران میانی که نتایج مطالعات کارشناسی آنها دستمایه تصمیم گیری است در هیچ موردی از جمله تفویض اختیارات به جایی نمی رسد. برای تعامل مثبت و سازنده در همین مسیر چند نکته را یادآور می شوم:

۱. یکی از مؤثرترین کارها برای تفویض قدرت و امکانات و اختیارات نهاد دولت در بخش های غیرحاکمیتی به تشکلهای خصوصی این است که سهام شرکت های دولتی به بخش خصوصی واگذار و فروخته شود. اجرای دقیق قانون خصوصی سازی بر پایه سیاست های کلی اصل ۴۴ این است که واگذاری ها و فروش سهام به طور واقعی و به بخش خصوصی انجام شود. دادن مالکیت و مدیریت سهام شرکت ها از دولت به شبه دولت دردی را درمان نمی کند. خصوصی سازی نباید تبعیض آمیز و برای یک عده خاص باشد. در صورتی که دولت سهام شرکت ها را به بخش خصوصی واقعی بفروشد احتمال توازن قوا افزایش می یابد و قدرت بخش خصوصی به معنای واقعی افزایش را تجربه می کند.

۲. در وضعیت فعلی و با وجود تصریح و تأکید مقام محترم ریاست جمهوری، رابطه دولت و بخش خصوصی متأسفانه رابطه ارباب - رعیتی است. قدرت فوق العاده مستقر در نهادهای دولتی در مقایسه با قدرت تشکلهای در بخش خصوصی به اندازه ای است که بخش خصوصی ناگزیر از تبعیت محض است. اگر قرار باشد توازن قوا پدیدار شده و راه برای تعامل واقعی هموار شود این رابطه باید دگرگون شود.

۳. تشکلهای بخش خصوصی ایران به رغم بی مهری ها و فراز و نشیب های پر شمار اما اکنون آمادگی و استعداد کافی برای اجرای برخی فعالیت های غیرحاکمیتی مثل قیمت گذاری کالا، تنظیم بازار، گردش کارآمد گفت وگو با نهادهای دولت و گفت وگو با شهروندان را دارند. این امور را باید به دست بخش خصوصی و تشکلهای آنها داد و هراس را از خود دور کرد. بخش خصوصی ایران نیرومندتر از چیزی است که برخی مدیران میانی تصور می کنند.

چین و

تولید

سیاست‌های

شکر

درس‌های «نفتا» برای شکر آمریکا

بازار جهانی شکر نمی‌تواند سهم ایالات متحده آمریکا را نادیده بگیرد. این کشور به دلیل مصرف بالایی که دارد در معادلات جهانی شکر نقش قابل توجهی دارد. سیاست‌های تجارت شکر در آمریکا کار پردردسری بوده و هست. یکی از درس‌هایی که برای این بازار پدیدار شد، رفتاری بود که پیمان تجارت آزاد میان آمریکا، مکزیک و کانادا ایجاد کرد. نوشته حاضر این داستان را بازگو می‌کند. توجه داشته باشیم که گسترش پیمان‌های تجاری در جهان و منطقه سرانجام پای ایران را به میان خواهد کشاند. خواندن نوشته حاضر می‌تواند آمادگی ذهنی برای آن روزها ایجاد کند.

نفتا از اول ژانویه ۱۹۹۴ لازم‌الاجرا شد تا بیشتر محدودیت‌های تجاری میان ایالات متحده، کانادا و مکزیک را از بین ببرد، لیکن تجارت آزاد شکر از اول ژانویه ۲۰۰۸ تحقق یافت. سهمیه سالانه مکزیک از شکر خام ایالات متحده بیش از نفتا معادل ۷۲۵۸ تن بوده است و این امر نشان می‌دهد که مکزیک از اوایل دهه ۱۹۹۰ و در زمان مذاکرات، یک واردکننده محض شکر بوده است. ایالات متحده بزرگ‌ترین مرجع واردات شکر به مکزیک بوده است، پس از آن، کوبا و برزیل در رده‌های بعدی قرار داشته‌اند. بیشتر شکر صادر شده از آمریکا به مکزیک براساس ملاحظات برنامه صادرات مجدد ایالات متحده صورت می‌گرفته که با تصفیه‌کنندگان اجازه می‌داد شکر خام خارجی را تصفیه و به مکزیک صادر و مجبور نبودند از قیمت‌های داخلی پیروی کنند.

در مذاکرات اولیه نفتا، تخصیص ۱/۶۵ میلیون تن سهمیه در بازار ایالات متحده توسط مکزیک درخواست شد که از کل سهمیه نرخ تعرفه‌ای تخصیص داده شده به دریافت‌کنندگان خارجی توسط ایالات متحده بیشتر بود. نمایندگان دولت مکزیک ادعا کردند مکزیک می‌تواند تولی شکر را از طریق خصوصی‌سازی بخش تولید شکر خام و دیگر استراتژی‌ها به منظور بهبود اثربخشی و بهره‌وری کشاورزان، توسعه دهد (برای مثال، مکانیزم‌های آزادتر بازار داخلی مانند نرخ بهره‌های پایین‌تر روی اعتبارات زراعی و کاهش حمایت‌های قیمتی). از نظر مکزیک، سهمیه بالای شکر ایالات متحده یک انگیزه کلیدی در بازار برای افزایش تولید شکر همراه با کاهش سوبسیدهای دولت مکزیک فراهم کرد. بنابراین، پیش‌نویس اصلی این توافقنامه میان مکزیک و ایالات متحده به مجوز افزایش صادرات معاف از عوارض گمرکی به ایالات متحده به مجوز افزایش صادرات معاف از عوارض گمرکی به ایالات متحده از سطح ۷۲۵۸ تن شکر خام به حداکثر ۲۵ هزار تن مربوط می‌شود. به علاوه محموله‌های معاف از عوارض بیش از سطح اصلی به مازاد تولید خالص شکر مکزیک (تولید شکر داخلی منهای مصرف شکر داخلی) محدود شده بود. براساس قوانین مازاد تولید شکر خام خالص مشخص شده برای شش سال نخست، در حداکثر سطح دسترسی معافیت گمرکی مکزیک برای صادرات شکر به ایالات متحده هفتمین سال موافقت‌نامه (۲۰۰۱) به ۱۵ هزار تن افزایش خواهد یافت. علاوه بر آن، چنانچه مکزیک برای دو سال متوالی پس از شش سال توافقنامه، یک صادرکننده محض باشد، می‌تواند دسترسی نامحدود به بازار ایالات متحده داشته باشد. با بروز مشکلات جدی نفتا در کنگره آمریکا در آگوست ۱۹۹۳، نمایندگان تجاری ایالات متحده با مذاکره با تولیدکنندگان شکر ایالات متحده در زمینه لغو دسترسی مکزیک بسا بازار ایالات متحده موافقت کردند. ابتدا تولیدکنندگان شکر مکزیک و دولت مکزیک از اجرای اصل موضوع توافقنامه طفره رفتند. اگرچه در لحظه آخر، صنعت شکر مکزیک توافق کرد تا از طریق توافق دوجانبه به اجرای اصل توافقنامه پایبند گردد. صنعت شکر ایالات متحده ترس از آن داشت که با قول دسترسی به بازار ایالات متحده نتواند سرمایه‌گذاری و توسعه در مکزیک را تشویق کند و تقاضای مکزیک برای واردات را تغییر دهد. برای مثال مکزیک توانست در صنعت نوشیدنی‌های بدون الکل خود به HFSC روی آورد. چنین سناریویی عامل اصلی در توسعه این تفاهمنامه دوجانبه در زمینه شکر بود که در آن فرمول تعیین تولید مازاد خالص مکزیک دارای یک الحاقیه مبنی بر HFSC براساس زمینه مصرف دوجانبه بود. بنابراین تولید شکر مکزیک باید بیش از مصرف مکزیک در زمینه شکر و HFSC باشد تا به عنوان یک تولیدکننده مازاد خالص به شمار آید.

در صفحه ۵

کشور چین که توسط حزب کمونیست اداره می‌شود، از پدیده‌های شگفت‌انگیز نیم قرن به حساب می‌آید. رفتار رهبران این کشور کمونیستی در مواجهه با مظاهر مادی و فکری جهان و تطبیق آموزه‌های این دنیایی با فرهنگ و آداب چینی‌ها و سازگار کردن این تحولات با منافع ملی و حزبی آمیخته‌ای عجیب شده است. به این دلیل است که برنامه‌ریزان اقتصاد کلان و بخش‌های اقتصادی در چین برای علاقه‌مندان به سیاست‌گذاری اقتصادی واجد اهمیت است. برنامه‌ریزی تولید شکر در چین از جمله مسائل جالب است که تهیه‌کنندگان کتاب «بازار جهانی شکر، ۱۰ سال آینده» به آن توجه کرده‌اند. در نوشته حاضر که صفحه‌هایی از مسائل شکر در چین است، راه‌های مواجهه با افزایش بهره‌وری تولید شکر و ایجاد امکانات برای توسعه روستایی در این سرزمین مورد توجه قرار گرفته است که آن را می‌خوانید:

صنعت شکر در چین نه تنها برای اقتصاد ملی این کشور امر مهمی است، بلکه تولیدکنندگان نیشکر، ابزاری برای مبارزه با فقر در مناطق روستایی چین است زیرا این مزارع اغلب در فقیرترین مناطق چین واقع شده‌اند. براساس گزارش منابع چینی، کشاورزان در ۱۸ استان این کشور به تولید نیشکر یا چغندر قند مشغولند.

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در شکر آفریقا

کسب و کار مربوط به شکر، یک وسیله ایده‌آل برای توسعه اقتصاد روستایی به‌شمار می‌رود چرا که این فعالیت، ترکیبی از فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی است. تولید نیشکر مزایای بسیاری در زمینه اشتغال‌زایی دارد در حالی که فراوری نیشکر و استخراج شکر کریستالی از شربت مستلزم درک پایه و پیشرفته از علوم مکانیک و شیمی است. در نهایت، توزیع محصول نهایی با درجه خلوص بالا نیازمند استفاده از یک سیستم توزیع پیچیده است.

البته ایجاد یک بخش شکر موفق، شرط کافی برای تبدیل شدن به یک کشور صنعتی رقابتی نیست لیکن نمونه‌های بسیاری وجود دارند که نشان می‌دهند این کشور پتانسیل انتقال اقتصاد روستایی به یک اقتصاد صنعتی را دارد.

باتوجه به این مورد، قاره آفریقا تنها روند محدودی در زمینه این انتقال در طول چند دهه گذشته داشته است. در زمینه تولید شکر، سهم این قاره در تولید جهانی از ۷/۴ درصد سال ۹۸-۱۹۷۷ به ۶/۴ درصد در سال ۱۱-۲۰۱۰ سقوط کرد. به‌رغم آنکه رشد متوسط ترکیبی آن ۱/۱ درصد بوده است، به‌طور مشابه، سهم این قاره در بازار صادرات شکر جهانی از

جهان در حال حرکت است. هیچ سرزمین و جامعه‌ای در این دنیای پر از حرکت و فعالیت نیست که برنامه آینده‌اش دست‌کم در میان‌مدت مشخص نباشد. برنامه‌ریزان اقتصادی و سیاسی در قاره‌ها، کشورها و سرزمین‌های دور و نزدیک از آسیا گرفته تا اقیانوسیه و آفریقا، معادلات گوناگون را در کنار یکدیگر قرار می‌دهند تا به چند هدف برسند: اشتغال بیشتر، تولید بیشتر و به دست آوردن مقامی بالاتر در رده‌بندی کشورها. شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف صنعت، خدمات و کشاورزی کار برنامه‌ریزی است. کتاب در بازار جهانی شکر، ۱۰ سال آینده که توسط مؤسسه تحقیقات و آموزش توسعه نیشکر و صنایع جانبی خوزستان ترجمه شده است، صفحه‌هایی به «سرمایه‌گذاری شکر در آفریقا» داده شده است که خواندن آن جذاب خواهد بود. این جذابیت از یک طرف برای مدیران دولتی ایران است که با چشم‌هایی باز به تحولات جهانی شکر در جای‌جای دنیا نگاه کنند از سوی دیگر برای مدیران و صاحبان واحدهای تولید شکر در ایران جذابیت دارد که مسائل را با نگاهی ژرف و دوراندیشانه بازکاوی کنند.

درس‌های «نفتا» برای شکر آمریکا

از صفحه ۴

این گونه باور شده بود که این وجه از تفاهمنامه دوجانبه به میزان بسیار زیادی از شانس مکزیک را برای تبدیل شدن به یک تأمین‌کننده عمده شکر برای ایالات متحده از بین می‌برد. همچنین این تفاهمنامه دوجانبه، قانون دسترسی شکر بدون محدودیت را که در توافقنامه اصلی نفتا وجود داشت و به موجب آن مکزیک در صورتی می‌توانست به بازار ایالات متحده دسترسی نامحدود داشته باشد که دو سال متوالی به مازاد تولید دست یابد، لغو نماید. چند سال پس از امضای پیمان، مکزیک به شرایط تولیدکننده مازاد خالص دست نیافت، این امر با افزایش مصرف مکزیک از HFSC وارد شده، دچار تهدید شد. مکزیک ادعا کرد که در طول سال‌های پس از امضای توافقنامه دوجانبه، ایالات متحده HFSC را دامپینگ کرده است. از این رو دولت مکزیک با تلاش‌های خستگی‌ناپذیر سعی کرد تا با فاصله گرفتن از HFSC، از صنعت شکر داخلی‌اش حفاظت نماید. آنان ابتدا تعرفه‌های پیشگیری از انبار کردن را اعمال کردند که به‌طور کامل توسط سازمان تجارت جهانی غیرقانونی اعلام شد. سپس در اول ژانویه ۲۰۰۲، کنگره مکزیک یک مالیات ۲۰ درصد را روی نوشیدنی محتوی HFSC اعمال کردند که به‌طور مؤثر منجر به حذف استفاده از HFSC ایالات متحده در صنعت نوشیدنی مکزیک شد. این موضوع در نهایت توسط نفتا و سازمان تجارت جهانی، مغایر با الزامات تجارت بین‌المللی مکزیک شناخته شد. لیکن کل این اقدامات، سال‌ها به طول انجامید. بالاخره در یک توافق دوجانبه در جولای ۲۰۰۶ توسط دو دولت، اختلافات درازمدت در رابطه با سطح دسترسی شکر مکزیک به بازار ایالات متحده و نیز محدودیت‌های مکزیک برای واردات HFSC از ایالات متحده حل شد. مدت زمان این تفاهمنامه تا اول ژانویه ۲۰۰۸ تعیین شد، زمانی که پس از آن قانون تجارت آزاد شیرین‌کننده‌ها براساس شرایط توافقنامه اصلی NAFTA، قابل اجرا است.

چغندر و نیشکر را تثبیت کرده است. تنظیم قیمت‌ها به مذاکرات خصوصی میان تولیدکنندگان و فرآوری‌کنندگان واگذار شده است. از سال ۱۲-۲۰۱۱، دولت مرکزی برای کلیه استان‌های بزرگ تولیدکننده نیشکر الزام کرده که یک دستورالعمل یکسان قیمت خرید را برای خرید نیشکر از کشاورزان تعیین کنند. (پیش از این تنها یک استان دستورالعمل قیمت تعیین کرده بود). چنانچه قیمت‌های بازار بر شکر افزایش یابند، کارخانه شکر موظف است بخشی از این مابه‌التفاوت را به کشاورزان پرداخت نماید. برای مثال، اگر دستورالعمل قیمت ۵۰۰ یوان به‌ازای هر تن نیشکر برای قیمت ۷۰۰۰ یوان به‌ازای هر تن شکر تعیین شده باشد و قیمت شکر فرآوری شده به‌میزان هر تن ۱۰۰ یوان افزایش یابد، کارخانه شکر باید پرداخت خود به کشاورزان را به میزان ۵ یوان به‌ازای هر تن افزایش دهد. این قانون افزایش به این منظور است که سود حاشیه‌ای کشاورزان نیشکری را تضمین کند و همچنین از بیرون انداختن کارخانه‌های شکر توسط یکدیگر به‌صورت بازار سیاه جلوگیری شود (کلیه کارخانه‌ها موظفند تا از قیمت راهنما پیروی نمایند).

این امر بدان معناست که قیمت‌های حقیقی بسته به اصول بازاریابی تغییر می‌کند که انعطاف بیشتری را نسبت به پاکستان و هندوستان ایجاد می‌کند و از اضطراب عدم تعادل‌ها جلوگیری می‌کند. بنابراین زمانی که کشور به‌خودکفایی می‌رسد و قیمت‌ها شروع به کاهش می‌کند. فرآوری‌کنندگان، قیمت‌های پایین‌تری را برای چغندر و نیشکر با تولیدکنندگان برای فصل بعدی مذاکره می‌کنند. این امر کشاورزان را مجبور می‌کند به برخی دیگر از گزینه‌های کشاورزی روی بیاورند و منجر به تولید کمتر شکر می‌شوند. در نهایت قیمت‌های بازاریابی می‌شوند و زمین بیشتری به تولید نیشکر و چغندر اختصاص می‌یابد. معمولاً کارخانه‌های شکر، نیشکر مورد نیاز خود را تولید نمی‌نمایند. (اگرچه برخی از ایالات که دارای زمین هستند، کارخانه‌های شکر مربوط به‌خود را نیز دارند). به‌منظور تشویق و بهبود تولید شکر، کارخانه‌های شکر خدمات وسیعی را به کشاورزان به‌منظور بازده نیشکر ارائه می‌دهند. همچنین برای آنها کودهای شیمیایی مجانی یا سوبسیدی، تجهیزات مکانیکی برای شخم زدن، آبیاری و پوشش پلاستیکی (به‌منظور نگهداری رطوبت و درجه حرارت مناسب) فراهم می‌نمایند. این مزایا همچنین کشاورزان را تشویق می‌کند که به‌جای محصولات دیگر نظیر برنج، ذرت، سبزیجات یا کاساوا به تولید نیشکر بپردازند.

تولید نیشکر در وهله اول به نیروی انسانی بستگی دارد. به‌دلیل درآمد بالا در شهرها، کارکنان روستاها به مهاجرت به شهرها ادامه دادند که این امر باعث بالا رفتن هزینه‌های نیروی انسانی روستایی تا بیش از ۸۰ درصد در برخی از استان‌ها شد. به‌منظور کاهش اثرات این توسعه، دولت استانی Guangxi برنامه دارد تا مکانیزه کردن نیشکر را افزایش دهد. دولت برنامه دارد تا سال ۲۰۱۵ شخم زدن مکانیکی را تا ۹۰ درصد، کاشت مکانیزه را تا ۲۵ درصد و برداشت مکانیزه را تا ۲۰ درصد افزایش دهد.

آب و زمین است. به‌دلیل تأمین امنیت غذایی، زمین‌های آبادتر بیشتر به غلات تخصیص می‌یابند و هرگونه افزایش در تولید شکر از ارتقای بازده چغندر و نیشکر و بهبود ضریب استحصال ناشی خواهد شد. مشکل دیگر کارایی انرژی است که بسیار پایین‌تر از استانداردهای کشورهای پیشرفته است. تولید محصولات جانبی شکر در این کشور کارا نیست و بیشتر منجر به آلوده شدن محیط‌زیست می‌گردد. استفاده از کودها و مواد شیمیایی بسیار زیادتر بوده و منجر به آلودگی آب‌های زیرزمینی می‌شود. دیگر کمبودهای زیرساختی نیز وجود دارد. تنها ۲۰ درصد از سطوح زیرکشت نیشکر و چغندر آبیاری می‌شوند که این عدد ۳۰ درصد کمتر از دیگر کشورهای تولیدکننده شکر است. زمین‌های کشاورزی کوچک هستند و متوسط سطح آنها ۰/۴ هکتار است و این عدد در مقایسه ۸۰ هکتار در استرالیا، ۴۰ هکتار در برزیل و ۲۵ هکتار در تایلند بسیار کم است. علاوه بر آن، رشد نیشکر همواره در معرض خشکسالی و طوفان است درحالی که محصول چغندر قند به‌واسطه خشکسالی در بهار و درجه حرارت‌های بالا در ماه‌های جولای و آگوست تهدید می‌شود. همچنین پشتیبانی‌های علمی و فنی در این بخش کمتر از حد مورد انتظار است.

همه این موارد به این معناست که فضا برای بهبود وجود دارد لیکن هرگونه تلاش برای توسعه در مقیاس بالا با موانع بزرگی مواجه است. کشور چین دارای یک سیستم پرداخت واقع‌بینانه‌تری برای نیشکر و چغندر است. دولت این کشور، برعکس هندوستان و پاکستان قیمت‌های

صحرائی آفریقا قابلیت جذب سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی را نداشته است. اغلب پروژه‌ها از نظر مقیاسی کوچک و دارای سرمایه‌گذاران خارجی بوده‌اند. اگرچه برخلاف گذشته این سرمایه‌گذاری‌ها از سوی کشورهایی نظیر هندوستان و چین صورت گرفته است و نه از طریق اروپا و آفریقای جنوبی. به‌نظر می‌رسد که سرمایه‌گذاران این کشورها تمایل بیشتری نسبت به هم‌تایان غربی خود در زمینه پذیرفتن ریسک دارند. لازم به‌ذکر است که مفهوم ریسک حالت چند جانبه دارد. با این وجود که مهم‌ترین ریسک حفاظت و گسترش حقوق مالکیت است، جنبه دیگری از ریسک در طول سال‌های اخیر شکل گرفته است.

یکی از نمونه‌های آن، اعمال تحریم‌های سیاسی و اقتصادی در مقابل کشورهاست. در این راستا، خطر حقوق مالکیت، نتیجه تغییرات سیاسی داخلی نیست بلکه نتیجه رشد جهانی شدن است. وجه دیگر آنچه در طول سال‌های اخیر اهمیت شایانی یافته است، نگرانی‌های اخلاقی است که به تصرف زمین مربوط می‌گردد.

این مفهوم بسیار بی‌ربط، خریده‌های مقیاس بالای زمین در کشورهای درحال توسعه توسط شرکت‌ها، دولت‌ها یا افراد داخلی یا چند ملیتی را توضیح می‌دهد. شرکت‌های درگیر در این گونه فعالیت‌ها با مسائل مربوط به روابط عمومی داخلی و خارجی کشور مواجه هستند.

* تداوم اهمیت استراتژیک شکر به‌عنوان یک کالا در بسیاری از کشورهای آفریقایی
* پتانسیل قابل ملاحظه آزاد نشده در تولید داخلی و ساختارهای فرآوری شکر در این قاره

همان‌طور که در بخش‌های قبل اشاره شد، آفریقا در صحنه بین‌المللی غیرعادی به‌نظر می‌رسد. به‌رغم این حقیقت که این قاره دارای تعداد زیادی از کشورهای تولیدکننده شکر است و دارای یکی از بزرگ‌ترین و سریع‌ترین رشدهای جمعیتی در جهان است، نقش مهمی را در اقتصاد بین‌المللی شکر بازی نمی‌کند. این امر تعجب‌انگیزتر است که اکثر کشورهای این منطقه دارای سطح پایینی از مصرف سرانه در دهه گذشته تا سال ۲۰۰۰ می‌باشند. با این حال، موضوع مورد بحث این نیست. در اواسط دهه ۸۰، مصرف سرانه ۱۵/۶ کیلوگرم بود لیکن در اواخر قرن گذشته، این عدد به ۱۴/۶ کیلوگرم کاهش یافت. تنها در طول قرن جدید، مصرف سرانه آفریقا در سال ۱۲-۲۰۱۱ نشان‌هایی از بهبود را نشان می‌دهد که برآورد می‌گردد این رقم برابر با ۱۵/۳ کیلوگرم باشد و به‌رغم رکود نسبی اقتصادهای کلان، نباید فراموش گردد که پتانسیل رشد جمعیت و توسعه اقتصادی در آفریقا بسیار زیاد است.

بنابراین اصلاً عجیب نیست که آفریقا در میحث اقتصاد شکر جهانی، حداقل در زمینه پروژه‌های جدید فرآوری، موضوع داغ روز باشد. هیچ قاره‌ای به اندازه قسمت‌های

۹/۴ به ۷/۵ درصد درطول این دوره کاهش یافته است. در سال ۱۱-۲۰۱۰، کشورهای آفریقایی ۹/۷ درصد از مصرف جهانی را تشکیل می‌دهند که این عدد در ۱۵ سال گذشته معادل ۸/۸ درصد بوده است.

به‌نظر می‌رسد پروژه‌های اخیر سرمایه‌گذاری، نشان‌دهنده تغییراتی در آینده نزدیک به‌ویژه در زیربخش‌های صحرائی آفریقا هستند. اصلاح قانون بازار شکر اتحادیه اروپا مشکلی را برای اقتصاددانان پدید آورده است که تکیه زیادی را روی قیمت‌های ترجیحی داشته‌اند تا از صنایع غیررقابتی خود پشتیبانی نمایند.

با این حال، به‌نظر می‌رسد این مجموعه به‌عنوان یک تأمین‌کننده شکر سفید ضعیف، از بین برود و به یک واردکننده با مقیاس بالا در رابطه با شیرین‌کننده تبدیل شود. در کنار این موضوع، اقتصاد شکر آفریقا در طول سال‌های اخیر شاهد تحرکات افزایش خصوصی‌سازی بوده است که ممکن است بخشی از روند جهانی به‌سوی آزادسازی اقتصادی باشد.

در بسیاری از موارد، قیمت‌های یارانه‌ای و ساختارهای تولیدی غیرکارا، بار مسئولیت دولت برای ادامه پشتیبانی را سنگین‌تر کرده‌اند.

افزایش حضور بخش خصوصی در صنعت شکر می‌تواند همچنین نتیجه دو عامل باشد:

خودکفایی در تولید شکر، از رؤیا تا واقعیت

* حسین محمدزاده - کارشناس انجمن فناوریان نیشکر

هر چه بیشتر از این صنعت ادا کند. سبب کالایی به جای یارانه نقدی گمانه زنی درباره اینکه یارانه کالایی جای یارانه نقدی را می گیرد یا نه، همه در مرحله حدس و گمان است اما دولت به درستی می داند که خطر افزایش پایه پولی تا چه حد می تواند کل منافع یارانه ما را بلعد و از بین ببرد حرکت یارانه نقدی به یارانه کالایی با رویکرد حمایت از تولید داخلی حداقل این فرصت را به دولت می دهد تا یارانه را از مصرف به تولید هدایت کند و با این کار هم مصرف کننده را راضی کند هم تولید را سروسامان دهد و زیر ساخت صنایع را متناسب با زمان متحول کرده کند، از سوی دیگر تورم را نیز از طریق مدیریت نقدینگی سامان بخشد.

سبب کالایی دولت علاوه بر اینکه بسته اقتصادی است یک بسته رسانای نیز هست. رسانهای که پیامهایی متفاوت را به گروه مخاطبان مختلف خود می رساند. از منظر تفکری پوپولیستی، این بسته توده های اجتماعی را حول یک محور عدالت انصافی سازماندهی می کند، این پیام را می دهد که دولت اقشار آسیب پذیر و طبقه متوسط را فراموش نمی کند.

از سوی دیگر این بسته حمایتی آماده باشی است برای فراهم کردن زمینه بر چیدن تدریجی یارانه نقدی و نیل به سوی یارانه کالایی یا ترکیبی از این دو که می تواند علاوه بر کنترل نقدینگی، وجهی از ساماندهی تولید را نیز با خود به همراه داشته باشد. این تعادل نسبی تا حدی شکل گرفته است، این تعادل که با ورود به موقع دولت در توقف ثبت سفارش تعادلی است شکننده و البته درس آموز، درس اصلی آن این است که دولت با ایجاد یک رابطه تعاملی (تأکید بر تعاملی بودن، تأیید بر وجه دوجانبه رابطه دولت و تولیدکنندگان است) در واقع تولیدکنندگان شکر و انجمن صنفی تولیدکنندگان قند و شکر از یک سو و ستاد تنظیم بازار از سوی دیگر و رأس سوم آن یعنی مصرف کنندگان، در مجموع همکاری این سه رکن باعث ایجاد فضای نسبی آرامش در بازار شکر شده است.

می توان نتیجه گرفت اگر به تولیدکننده داخلی فرصت واقعی داده شود نقش آن در روند تصمیم سازی جدی پذیرفته شود، این تعادل در بازار شکر تبدیل به فرصتی برای خودکفایی در این صنعت می شود. الگوی تولیدکنندگان شکر الگوی مناسبی است که دولت می تواند با تقویت این رابطه و حمایت جدی و مؤثر از آن کالای شکر را برای همیشه از دغدغه های خود حذف کند.

پس از آنکه حسن روحانی رییس دولت یازدهم از ارائه دو سبب کالایی برای اقشار نیازمند جامعه خبر داد، معاون اول رییس جمهور نیز از تأمین ریالی این سبب کالایی و ابلاغ قانون آن و همچنین ارائه سبب کالایی در بهمن ماه و اسفند ماه خبر داد. یکی از اهداف دولت در توزیع سبب کالا تنظیم عرضه و تقاضای کالاهای اساسی است.

حذف شکر از سبب یارانه کالایی دولت و عدم واردات آن یک پیام روشن و آشکار به همه فعالان اقتصادی است. دولت نگران بر هم خوردن رابطه عرضه و تقاضای این کالا نیست و دلیل این امر نقش تولیدکنندگان و انجمن صنفی قند و شکر و رابطه منطقی دولت با آنها و ارائه آمار شفاف و دقیق از سوی فعالان صنعت قند و شکر کشور است. امنیت غذایی مقوله ای ملی و حیاتی است که همه جوامع با هر نظام سیاسی آن را با جدیت در معادلات خود می گنجانند. شکر به مثابه یکی از کالاهای استراتژیک به ویژه در ایران که با کمک آن یک نوبت از جیره غذایی اکثریت شهروندان تأمین می شود با امنیت ملی رابطه مستقیم دارد و تولید آن در داخل یک ضرورت انکارناپذیر است. در این راستا و با توجه به درجه خودکفایی حدود ۵۵ درصدی تولید شکر در کشور در صورت وجود همین دیدگاه اعتماد بخش دولت، می توان این ضریب خودکفایی را به ۱۰۰ درصد رساند. این رابطه بین دولت و ستاد تنظیم بازار با تولیدکنندگان شکر می تواند خط مشی کلی رابطه دولت را با سایر صنایع و تولیدکنندگان کالاهای اساسی بهبود بخشد و نقش تنظیمی - حمایتی دولت را از این صنایع پررنگ تر کند.

این رابطه پیام روشن و آشکاری به دولت دارد که با ترمیم مجدد رابطه دولت با صنعت قند و شکر می تواند این صنعت را به سمت خودکفایی هرچه بیشتر و افزایش ضریب خودکفایی از ۵۵ درصد به ۱۰۰ درصد تا استقلال کامل کشور در این زمینه پیش ببرد. تعادل در وضعیت بازار شکر دیگر، برای دولت دغدغه ای نخواهد بود و دولت می تواند با آرامش کامل آن را از سبب کالایی یارانه ای برای همیشه حذف کند بی آنکه در عرصه عمومی و در سبب معیشتی خانواده شوک یا نگرانی را تحمیل کند.

تولیدکنندگان با وجود افزایش چندین برابری هزینه های تولید عملاً جلوی افزایش قیمت شکر تولیدی را تا حدود زیادی گرفته اند و جادار دولت قدر این آرامش نسبی را با حمایت

اتحادیه اروپا و روزهای ترس از طغیان شکر

اتحادیه اروپا در میانه دهه ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ سیاست های شکر خود را اصلاح کرد. در این اصلاحات مواردی گنجانده شده بود تا بازار کشورهای عضو دست از مزاحمت برای ورود شکر بردارند و در صادرات نیز رفتار تبعیض آمیز را کنار بگذارند. اما این اصلاحات بدون هزینه نبود. اعضای اتحادیه اروپا از آن بیم داشتند که کشورهای صادرکننده شکر به این اتحادیه این اصلاحات را با تفسیرهای نو به چالش بکشاند. نویسندگان کتاب «بازار جهانی شکر، ۱۰ سال آینده» با ملاحظه این وضعیت و آینده شکر در اتحادیه اروپا نگاهی به موضوع یاد شده کرده اند که می خوانید:

کمبود ساختاری در سهم تعادلی شکر به این منظور ایجاد شد تا دریچه ای برای جریان شکر به اتحادیه اروپا بازگردد تا بازار شکر از ابتدای سال ۲۰۱۰ - ۲۰۰۹، دسترسی کشورهای در حال توسعه را به بازار اتحادیه اروپا بهبود بخشد. در ماه مارس ۲۰۰۱، برنامه EBA اجرا شد. این برنامه به این منظور طراحی شد تا دسترسی بدون تعرفه و هزینه گمرکی را به بازار اتحادیه اروپا برای کلیه واردات به جز کشورهای کمتر توسعه یافته (LDC) ایجاد کند.

با این حال «هیچ چیز به جز اسلحه و شکر» نام دقیق تری برای این برنامه است زیرا دسترسی به شکر براساس قوانین مهم انتقالی در آن زمان محدود بود که تا پایان سپتامبر ۲۰۰۹ متوقف شد. در واقع دسترسی برای شکر از این کشورها از تاریخ اکتبر ۲۰۰۹ بدون سهمیه بوده است. در این زمان تغییر عمده ای برای تحویل شکر براساس یک پروتکل به وجود آورد. در این تاریخ آن قانون متوقف شده و به جای آن توافقنامه همکاری های اقتصادی (EPA) مطرح شد که براساس آن دسترسی بدون هزینه به بازار شکر اتحادیه اروپا امکان پذیر شد.

با توجه به این موضوع که در زمانی که قیمت های اتحادیه اروپا ۳ برابر قیمت جهانی بود، سازمان بازار مشترک (CMO) جدید شکل گرفت، هیچ یک از خلق کنندگان این رویه تصور نمی کردند که ممکن است اتحادیه اروپا برای تأمین کنندگان پروتکل شکر سنتی حتی با تضمین کاهش قیمت ۳۶ درصد در سال ۲۰۰۹-۱۰ دیگر جذاب نباشد. حتی این ترس وجود داشت که لغو محدودیت های سهمیه ای از تاریخ یک اکتبر ۲۰۰۹ برای شکر دارای معافیت گمرکی از کشورهای عضو توافقنامه همه چیز به جز اسلحه ممکن است منجر به طغیان در بازار اتحادیه اروپا شود. به همین دلیل بود که تمهیداتی در قانون جدید واردات در نظر گرفته شد و براساس آن، موانع وارداتی جدیدی برای کشورهای غیر LDC کشورهای ACP که تحویل کل آنها از ۳/۵ میلیون تجاوز می کردند، وضع شد.

در حقیقت، واردات تا حد قابل توجهی کمتر از میزان مورد نیاز برای تعادل بازار باقی ماند. براساس آمار اتحادیه اروپا، در سال ۲۰۰۹-۱۰ کمتر از ۱/۵ میلیون تن مجوز واردات برای توافقنامه های EPA-EBA اعطا شد که تقریباً نیم میلیون تن کمتر از برنامه اولیه است. در آغاز فصل ۱۱-۲۰۱۰، میزان واردات طبق این قراردادها هدف رسیدن به دو میلیون تن برنامه ریزی شد لیکن دوباره سقوط کرد و به کمتر از ۱/۸ میلیون تن رسید. در سال ۱۲-۲۰۱۱ این رقم به کمی کمتر از ۱/۹ میلیون تن شکر رسید.

تأمین کنندگان عمده قدیمی شکر خام به بازار اتحادیه اروپا براساس این طرح، موریس، سوآزلند، فیجی، گویان و جامائیکا می باشند. تأمین کنندگان جدید با جهشی بزرگ در مقادیر قابل تأمین در طول سال های اخیر کشورهای نظیر موزامبیک، زامبیا، لائوسو کامبوج هستند. کاهش قابل توجهی در برخی از تأمین کنندگان قدیمی نظیر فیجی، جامائیکا و باربادوس رخ داد که بخشی از دلایل آن به علت توقف تولید یا اصلاحات اتحادیه اروپا در قیمت های تضمین شده برای فروش به بازار اتحادیه اروپا بود. پروژه های درآمدت توسعه در کشورهایی نظیر اتیوپی و سودان آغاز شده اند که تحویل و عرضه شکر آنها را در زمان های نزدیک نمی توان انتظار داشت.

در ۲ ماه نخست سال صوت گرفت

گندم، کنجاله سویا و روغن خام مهم ترین اقلام واردات کشاورزی

کنجاله سویا به ارزش ۲۴۰ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳/۱۳ درصد، برنج به ارزش ۲۳۵ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳/۰۶ درصد و روغن خام سویا به ارزش ۱۷۲ میلیون دلار و سهم ارزشی ۲/۲۳ درصد بوده است. پنج کشور عمده طرف معامله در واردات طی دو ماهه نخست سال جاری براساس ارزش امارات متحده عربی، چین، هند، ترکیه و جمهوری کره است. متوسط قیمت هر تن کالای وارداتی معادل ۱/۲۵۰ دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، کاهش ۷/۵۴ درصدی در ارزش دلاری داشته است.

براساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران طی دو ماه نخست سال جاری، محصولات کشاورزی گندم، کنجاله سویا، برنج و روغن خام سویا هر کدام به ترتیب به ارزش ۴۹۵، ۲۴۰، ۲۳۵ و ۱۷۲ میلیون دلار وارد شده است.

براساس آمار رسمی گمرک جمهوری اسلامی اقلام عمده واردات کشاورزی طی دو ماهه نخست سال ۱۳۹۳ شامل گندم، کنجاله سویا و روغن خام سویا بوده است.

براساس این گزارش: واردات گندم طی دو ماهه نخست سال جاری به ارزش ۴۹۵ میلیون دلار و سهم ارزشی ۶/۴۳ درصد،

تنظیم بازار محصولات کشاورزی و وظیفه وزارت کشاورزی است

رئیس سازمان مرکزی تعاون روستایی تصریح کرد: شاید در سال‌های گذشته اختلاف‌نظرهایی میان وزارتخانه‌های تجارت و کشاورزی برای تنظیم بازار محصولات کشاورزی وجود داشت اما از امسال اجرای قانون تمرکز وظایف بازرگانی بخش کشاورزی در دستورکار دولت قرار گرفته و وزارت جهادکشاورزی مسئول بازار این محصولات است و اختلاف نظری بین این دو وزارتخانه نیست.

حسین صفایی در نخستین نشست خبری خود که به مناسبت هفته جهادکشاورزی برگزار شد، اظهار کرد: وزارت جهادکشاورزی نیز که از صدر تا ذیل مسئولیت‌های بخش کشاورزی را از تولید تا بازار بر عهده گرفته باید پاسخگوی مأموریت‌ها و وظایف خود باشد. وی اعلام کرد: واحدهای صنفی بخش کشاورزی در قالب قانون انتزاع به‌گونه‌ای ساماندهی می‌شوند تا بتوانند در اجرای این قانون و اصلاح ساختار بازار محصولات کشاورزی به وزارت کشاورزی کمک کنند.

صفایی گفت: اصلاح ساختار بازار محصولات کشاورزی یکی از سیاست‌ها و برنامه‌های این سازمان در دوره کنونی است تا بتوانیم سهم تولیدکنندگان را از فروش محصولاتشان افزایش دهیم که در این راستا از تشکلهای بخش خصوصی برای ارائه برنامه در راستای اصلاح ساختار بازار محصولات مورد مأموریت‌شان کمک خواهیم گرفت. وی افزود: در حال حاضر ۵۶۰ هزار واحد صنفی در بخش کشاورزی در نظام صنفی بخش کشاورزی ساماندهی شده‌اند. تشکلهای تولید و اصناف کشاورزی در اجرای هرچه بهتر قانون انتزاع و اصلاح ساختار بازار محصولات کشاورزی به وزارت جهادکشاورزی کمک خواهند کرد.

صفایی تأکید کرد: اصناف کشاورزی که به‌همراه تشکلهای بخش خصوصی حوزه تولید در اصلاح ساختار بازار محصولات کشاورزی مشارکت خواهند کرد و براساس قانون نظام صنفی کشاورزی ساماندهی می‌شوند اصنافی هستند که توسط خود کشاورزان در بخش کشاورزی راه‌اندازی شده است. وی افزود: اصناف بخش کشاورزی که در حوزه توزیع وجود دارد در هنگام تدوین و تصویب قانون انتزاع یا قانون تمرکز وظایف بازرگانی بخش کشاورزی در نظر گرفته شده‌اند درحالی که این اصناف حلقه پایانی عرضه محصولات کشاورزی بوده و نقش بسیار مهمی در تنظیم بازار محصولات کشاورزی دارند.

رئیس سازمان مرکزی تعاون روستایی گفت: باید صبر کرد تا حین اجرای قانون انتزاع و در راستای اصلاح خلاءهای قانونی آن بتوانیم نقش اصناف بخش کشاورزی را نیز در این حوزه پیش‌بینی کنیم.

صفایی ادامه داد: نظام صنفی بخش کشاورزی که از سال ۸۷ تا سال تأخیر تأسیس شده است مشاغل کشاورزی و واحدهای صنفی این بخش را شامل می‌شود که تاکنون ۵۶۰ هزار واحد صنفی کشاورزی از این طریق پروانه فعالیت دریافت کرده

و نظارت با فعالیت‌های این واحدها انجام می‌شود. وی اظهار کرد: آیین‌نامه اجرایی نظام صنفی کشاورزی هم که درحال حاضر مورد بازنگری قرار گرفته است آماده تحویل به هیأت‌دولت برای تصویب است که در این اصلاحیه موضوع نظارت دقیق‌تر بر فعالیت‌های واحدهای صنفی مورد تأکید قرار گرفته است.

اصلاح ساختار بازار کشاورزی با تشکلهای بخش خصوصی

رئیس سازمان مرکزی تعاون روستایی خاطرنشان کرد: اکثر کارشناسان بخش کشاورزی معتقدند که ساختار بازار محصولات کشاورزی با مشکلات و نقایص متعددی مواجه است که این ناکارآمدی باعث می‌شود سهم اندکی از ارزش افزوده تولید محصولات کشاورزی نصیب کشاورزان شود.

صفایی افزود: در این راستا اصلاح ساختار بازار محصولات کشاورزی در سازمان تعاون روستایی به‌عنوان یکی از مأموریت‌ها در نظر گرفته شد که برای اجرای آن از مشورت و مشارکت تشکلهای بخش کشاورزی نیز استفاده می‌کنیم؛ به‌گونه‌ای که هریک از تشکلهای می‌توانند برنامه‌های موردنیاز خود را برای اصلاح ساختار بازار محصول مورد مأموریت‌شان برنامه‌های خود را تدوین کنند. وی ادامه داد: یکی از اتحادیه‌هایی که در این زمینه پیشرو بوده و برنامه خود را برای اصلاح ساختار محصول مورد مأموریتش ارائه داده است اتحادیه مرکزی مرغداران مرغ تخم‌گذار است که در نخستین فاز سامانه الکترونیکی مدیریت تخم‌مرغ در کشور را که به‌صورت متمرکز بر روند تولید تخم‌مرغ از جوجه‌ریزی تا تولید محصول نهایی مدیریت می‌کند راه‌اندازی کرده است و امیدواریم مشابه چنین سامانه‌ای در تولید دیگر محصولات کشاورزی نیز به‌کار گرفته شود و بتوانیم آن را به دیگر محصولات کشاورزی نیز تعمیم دهیم.

رئیس سازمان مرکزی تعاون روستایی تأکید کرد: یکی دیگر از فعالیت‌هایی که در این راستا باید انجام شود این است که باید بتوانیم بازار تأمین نهاده‌های تولید بخش کشاورزی توسط تشکلهای بخش کشاورزی به‌گونه‌ای مدیریت کنیم تا آنها بتوانند نهاده‌های مورد نیاز خود را تأمین و هزینه‌های تولیدشان را مدیریت کنند چرا که به‌عنوان مثال حدود ۷۰ درصد از هزینه‌های تولید محصولات دام و طیور به نهاده‌های تولیدی بازمی‌گردد که عمدتاً وارداتی است و نوسانات تند قیمت این محصولات به‌گونه‌ای است که تولیدکنندگان نمی‌توانند هزینه‌های تولیدشان را مدیریت کنند. صفایی ادامه داد: سازمان تعاون روستایی در این زمینه سیاستی را دنبال می‌کند تا ساختار تجارت نهاده‌های دام و طیور سامان بخشی شود و از طریق تشکلهای بخش خصوصی خوراک مورد نیاز تولیدکنندگان تأمین شود البته از حضور و مشارکت تجار بخش خصوصی نیز استقبال می‌کنیم.

خرده مالکی چالش کشاورزی

به‌دلیل آنکه کشاورزان برای دریافت وام، وثیقه و ضامن مدنظر بانک‌ها را ندارند نمی‌توانند از سهم ۱۰ درصدی صندوق توسعه ملی که باید از طریق بانک‌ها به آنها اختصاص یابد استفاده کنند و این موضوع ناکام مانده است. بخش کشاورزی در ایران به‌عنوان محور استقلال غذایی کشور از اهمیت خاصی برخوردار است و شاخص‌ها و مؤلفه‌هایی که در رابطه با توسعه اقتصادی به‌خود اختصاص داده نشان‌دهنده جایگاه کشاورزی است. این بخش به‌طور کلی ۲۳ درصد اشتغال را به‌خود اختصاص داده است، اما در سرمایه‌گذاری به‌شدت مورد غفلت واقع شده است. به‌دلیل اینکه سرمایه مناسبی به بخش کشاورزی تزریق نشده است در زمینه مکانیزاسیون کشاورزی، گذر از کشاورزی سنتی به مدرن، توسعه زیرساخت‌های مربوط به آب و خاک و... دچار مشکلات زیادی هستیم. در زمینه ارزش افزوده دچار یک عقب‌ماندگی جدی هستیم، اظهار داشت: عمده محصولات کشاورزی که به خارج صادر می‌شود و در اختیار مصرف‌کننده خارجی قرار می‌گیرد به‌صورت خام و غیرفرآوری است بنابراین محصولات که به‌صورت خام عرضه می‌شوند قطعاً اشتغال‌زایی کمتری دارد. اگر بتوان در زمینه سرمایه‌گذاری کشاورزی به‌صورت جدی کار کرد قطعاً می‌توان تکنولوژی‌های مناسبی را وارد کشور کرد. به‌دلیل عدم سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، کشاورزی دست خرد مالک‌ها با سرمایه‌های اندک می‌چرخد در حالی که در کشورهای توسعه یافته به‌طور متوسط کشاورز معمولاً اراضی بالای ۵۰ هکتار زمین را مدیریت می‌کند که این نوع کشاورزی

تولید ۱/۵ میلیون تن شکر تا سال ۲۰۱۵

* پیش‌بینی بیزینس‌مانیتور از تولید شکر در ایران؛

افزایش ۲۵ درصدی تولید شکر در ایران تا سال ۲۰۱۸

تولید شکر ایران نیز تا سال ۲۰۱۸ با ۲۵ درصد رشد به ۱/۵ میلیون تن خواهد رسید. طبق پیش‌بینی بیزینس‌مانیتور این مسئله به‌دلیل رشد این صنعت و افزایش تقاضا برای شکر عمدتاً ناشی از رشد جمعیت خواهد بود.

به‌گزارش نیشکرنیوز، مؤسسه تحقیقاتی بیزینس‌مانیتور پیش‌بینی کرد اقتصاد ایران در فاصله سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ متوسط رشد ۳/۳ درصدی را تجربه کند.

مؤسسه تحقیقاتی بیزینس‌مانیتور در گزارشی از وضعیت بخش کشاورزی ایران نوشت: در درازمدت، ما معتقدیم که ادامه سرمایه‌گذاری دولت برای ارتقاء زیرساخت‌ها (نظیر بهبود سیستم‌های آبیاری) به ایران کمک خواهد کرد تا از شیوه سنتی قبلی فاصله بگیرد و محصولات بهتری از نظر کیفی برداشت کند. ما به‌خصوص چشم‌اندازی بهتر را برای بخش غلات و تولید شکر پیش‌بینی می‌کنیم.

این گزارش پیش‌بینی کرد تولید گندم ایران تا سال ۲۰۱۸ با ۱۱/۱ درصد رشد مواجه شود و به ۱۵/۳ میلیون تن برسد. پیش‌بینی می‌شود که محصول گندم کشور به‌دلیل مدرنیزه شدن فناوری شامل کشت دانه‌های با استقامت بیشتر، دسترسی بهتر به درون داده‌های مناسب و بهره‌مندی حوزه وسیعی از کشور از امکانات آبیاری جدید افزایش یابد. تولید شکر ایران نیز تا سال ۲۰۱۸ با ۲۵ درصد رشد به ۱/۵ میلیون تن خواهد رسید.

طبق پیش‌بینی بیزینس‌مانیتور این مسئله به‌دلیل رشد این صنعت و افزایش تقاضا برای شکر عمدتاً ناشی از رشد جمعیت خواهد بود. براساس این گزارش تولید مرغ ایران تا سال ۲۰۱۸ با ۱۴/۱ درصد رشد به ۹۰۰ هزار و ۴۰۰ تن خواهد رسید. این رشد ناشی از تقاضای داخلی و تأثیرات افزایش سرمایه‌گذاری خواهد بود. بیزینس‌مانیتور از واردات ۹/۲۵ میلیارد دلار محصول کشاورزی توسط ایران در سال ۲۰۱۳ خبر داده و پیش‌بینی کرده است این رقم در سال جاری کاهش ۴/۱ درصدی داشته باشد. براساس این گزارش رشد تولید ناخالص داخلی واقعی ایران در سال ۲۰۱۴ با ۲/۸ درصد خواهد بود که بالاتر از نرخ منفی ۲/۹ درصدی در سال ۲۰۱۳ است. همچنین متوسط رشد تولید ناخالص داخلی کشور در فاصله سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸، ۳/۳ درصد خواهد بود.

نرخ تورم کالاهای مصرفی در سال ۲۰۱۴، نسبت به سال قبل ۲۸ درصد خواهد بود که نسبت به رقم ۳۶ درصدی سال ۲۰۱۳ پایین‌تر است. همچنین پیش‌بینی می‌شود که متوسط نرخ تورم سالانه کشور در فاصله سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ با ۱۵/۴ درصد برسد.

این گزارش افزود: چشم‌انداز بخش دام و لبنیات ایران در کوتاه‌مدت و میان‌مدت در حال بهبود است. ترمیم سوددهی مزارع به افزایش تولید در سال ۲۰۱۴ پس از ۲ فصل رکود که ناشی از افزایش قیمت خوراک دام بود، کمک خواهد کرد. در میان مدت لغو تحریم‌ها احتمالاً موجب رشد اقتصاد ایران خواهد شد و مسیر را برای افزایش سرمایه‌گذاری خارجی هموار خواهد ساخت. صنعت نفت و گاز کشور در کنار بخش زیرساخت‌ها، به‌طور ملموسی از توافق موقت ژنو منتفع خواهند شد، اما پروژه‌های تولید محصولات کشاورزی به‌خصوص در بخش دام و لبنیات، نیز احتمالاً از این توافق سود خواهند برد. شرکت‌های بزرگ تولیدکننده محصولات کشاورزی از قبل در ایران حضور داشته‌اند و اکثر آنها نظیر شرکت دان‌ون قبل از وضع تحریم‌ها در سال ۲۰۱۲، وارد بازار این کشور شده بودند. پس از انعقاد توافق ژنو، ایران قراردادهایی را در زمینه واردات غلات و کودهای شیمیایی منعقد کرده است که نشان می‌دهد، موانع واردات درحال کاهش یافتن است. در سپتامبر ۲۰۱۳، دولت ایران مناقصه‌ای را برای خرید ۶۰ هزار تن سولفات پتاسیوم برگزار کرد که نخستین مناقصه این کشور طی ۲ سال گذشته بود. شرکت بلژیکی تسندرو، در این مناقصه برنده شد. در ماه فوریه، ایران در نخستین خرید بزرگ تحت‌حمایت دولت بعد از دسامبر ۲۰۱۳، حداقل ۴۰۰ هزار تن گندم از روسیه و اتحادیه اروپا خریداری کرد.

این گزارش افزود: تحریم‌های پیش گفته، همچنین بر صنعت برنج کشور نیز تأثیر گذاشته است و ایران از سال ۲۰۱۱ به این طرف، به‌میزان قابل‌توجهی واردات برنج از هند را افزایش داده است. هند یکی از معدود کشورهایی است که اقدام به استفاده از معاملات تهاتری و دیگر مکانیزم‌های پرداخت در فعالیت‌های تجاری با ایران کرده است و این به هند کمک کرده است تا از ایران نفت وارد کند و در عوض به این کشور برنج و دیگر محصولات خود را صادر نماید. اما پیشرفت اخیر در مذاکرات ایران و کشورهای غربی، ممکن است میزان واردات محصولات هندی به ایران را کاهش دهد. این وضعیت احتمالاً به‌سود صادرات محصولات تایلندی و پاکستانی خواهد بود، زیرا این کشورها به‌صورت سنتی بزرگ‌ترین تأمین‌کنندگان برنج ایران هستند.

* عباس پای‌زاده - نماینده مجلس

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی:

شکر

کم حاشیه ترین

کالای استراتژیک

است

* در بحث شکر، اختیار و واردات شکر به وزارت جهاد کشاورزی منتقل و تعرفه ای وضع شده و تا زمانی که نیاز به واردات شکر نباشد واردات ممنوع است

تعطیل است و امکان ورود به زمین در بارندگی وجود ندارد.

وی خطاب به کارشناسان محیط زیست اظهار کرد: هیچ کدام از تهمت ها را قبول نداریم. زمانی که ما تعطیل هستیم باید مسئول چه چیزی باشیم. من نمی خواهم از این مباحث فرار کنم بلکه باید واقع بین باشیم؛ به ما می گویند که پساب خود را وارد کارون می کنیم در حالی که ما یک قطره آب هم وارد کارون نمی کنیم.

صادقی بیان کرد: ۱۶ میلیون تن نمک توسط سد گتوند وارد زمین های استان شده و این ادعا را می کنیم و حاضری آن را ثابت کنیم و دلیل شوری آب سد گتوند کاملاً مشخص است. برخی دستگاه ها در زمینه توسعه نیشکر متغلا نه برخورد می کنند و گناه را برگردن دیگری انداخته و فرافکنی می کنند. بنده یک چیزهایی می دانم که نمی خواهم آنها را رسانه ای کنم.

صادقی درباره ورود زه آب نیشکر به تالاب هورالعظیم خاطر نشان کرد: آب هورالعظیم شیرین است و زه آب نیشکر با EC8 هزار میکروموس است و شاید با وضعیت تالاب سازگار نباشد اما اگر از ما بخواهند، در این زمینه همکاری خواهیم کرد.

وی بیان کرد: انتظار داریم که مسئولان با ما یک همراهی و تعاملی داشته باشند؛ ما یک تولیدکننده هستیم و مسئولان برون جوی فولاد و نفت را بگیرند. مگر می شود واحدی در کشور ایجاد شود که آلاینده ای نداشته باشد. آلاینده های ما در حد استانداردهای جهانی است. ما زه ای آب که آب کارون را آلوده کند یا EC را افزایش دهد، نداریم. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی درباره پروژه شکر طعم دار اظهار کرد: شکر طعم دار یک کالای فانتزی است و در حال حاضر دستگاه های آن نصب شده و مشکلی نداریم. مجوز بهداشت آن هنوز اخذ نشده اما مجوز صادرات آن کسب شده است. ظرفیت تولید شکر حدود ۶۰ تن در سال است که بالای یک میلیارد تومان برای آن سرمایه گذاری شده است. شرکتهای طعم دار شامل طعم های لیمویی، وانیلی، دارچینی و هلی می شود.

صادقی درباره شکر قهوه ای نیز گفت: تولید شکر قهوه ای با ظرفیت ۷ هزار تن در برنامه واحد میرزا کوچک خان است. یک شرکت هندی طرف قرارداد ما است و امیدواریم به زودی استارت اجرای آن را بزینم. شاید مبلغ سرمایه گذاری مورد نیاز آن حدود ۵ میلیارد تومان باشد.

وی افزود: سطح زیرکشت شرکت توسعه نیشکر حدود ۶۶ هزار و ۲۹۲ هکتار بوده اما برنامه ما حدود ۷۰ هزار هکتار است و در حال حاضر کمتر از ۵ درصد از برنامه عقب هستیم. همچنین قرار است ۱۴ هزار زمین دیگر را به زیرکشت ببریم.

تن شکرخام در استان تولید می شود که با توجه به این حجم تولید، شرکت توسعه نیشکر با احتساب تولیدات شرکت هفت تپه و کارون، ۶۰ درصد سهم تولید شکر در کشور را به خود اختصاص داده است. تولید خوراک دام در سال زارعی ۹۳-۹۲، ۳۴ هزار تن بوده است. امکان تولید بیشتر برای ما وجود دارد اما باید زمینه فروش فراهم شود. متأسفانه استان ما از خوراک دام استقبال کمتری داشته و ما در استان های دیگر این محصول را عرضه می کنیم.

وی افزود: خوراک دام تولیدی مرغوب است و امکان افزایش تولید وجود دارد اما در حال حاضر متناسب با نیاز و فروش در حال تولید هستیم. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی بیان کرد: کل مزارع نیشکر جهان حدود ۲۵ میلیون هکتار است که برداشت سبز در جهان ۲۰ درصد و برداشت به صورت سوخته از مزارع ۸۰ درصد است. در هیچ جای دنیا حتی در پیشرفته ترین کشورهای دنیا نمی توانی دجایی را مشاهده کنی که کل برداشت آن سبز باشد.

برداشت کامل اراضی به صورت سبز امکان پذیر نیست و هر کس ادعا می کند که برداشت اراضی با تناژ بالا باید سبز باشد نیشکر را نشناخته است. در هیچ جای دنیا، نه در آمریکا و استرالیا و نه در برزیل که مرکز تولید نیشکر دنیا است و سایر کشورها، در هیچ کدام برداشت سبز به تنهایی امکان ندارد.

صادقی در زمینه اظهارات برخی مسئولان درباره آتش زدن مزارع نیشکر، خاطر نشان کرد: نمی شود آدم چشم خود را ببندد و بدون علت و آگاهی در این زمینه صحبت کند و بگوید اگر مزارع را بسوزانید، درب کارخانه را خواهیم بست. ۱۷ هزار نفر در شرایط فعلی در کارخانه های توسعه نیشکر کار می کنند و با احتساب اشتغال در فصل کشت، این تعداد به ۲۳ هزار نفر می رسد؛ اگر می خواهید کارخانه توسعه نیشکر را تعطیل کنید، پس تعطیل کنید.

به نظر شما چرا مردم از سرمایه گذاری در استان فرار می کنند؟ چرا کسی در استان سرمایه گذاری نمی کند؟ برخورد های مسئولان ما باید مسؤلانه باشد. هر ساله ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار هکتار از مزارع گندم پس از برداشت سوزانده می شوند چرا مسئولان فقط ما را می بینند؟ این فشارها فشارهای سیاسی است؛ در هر صورت ما معتقدیم که آلاینده نیستیم. واقعا چاه های نفتی آلاینده ای ندارند و گاز گلخانه ای تولید نمی کنند؟ آیا فولاد آلاینده ای ندارد و فقط ما آلاینده هستیم؟

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی گفت: زمانی به ما تهمت هایی درباره آلودگی و سوزاندن مزارع می زنند که بارندگی بوده است؛ وقتی بارندگی باشد برداشت ما کاملاً

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی گفت: در سال زراعی ۹۳-۹۴ برنامه شرکت تولید ۴ میلیون و ۶۰۹ هزار تن نیشکر بوده که خوشبختانه توانستیم ۴ میلیون و ۷۲۵ هزار تن نیشکر تولید کنیم و این رقم بالاترین رقم و رکورد در تاریخ توسعه نیشکر است و این حجم تولید، بسیار قابل توجه بوده است.

نسیم صادقی در نشست خبری که در محل این شرکت برگزار شد، اظهار کرد: پیش بینی ما در سال زراعی ۹۳-۹۲، تولید ۴۸۰ تا ۵۰۰ هزار تن شکرخام بود اما توانستیم ۴۵۲ هزار تن شکرخام تولید کنیم. برای سال زراعی ۹۴-۹۳ نیز پیش بینی ما تولید ۵ میلیون و ۴۰۰ هزار تن نیشکر است و امیدواریم با همکاری مجموعه توسعه نیشکر به تولید ظرفیت اسمی یعنی ۷۰۰ هزار تن شکرخام برسیم. ظرفیت اسمی کارخانه الککل سوختی نیز ۳۳ میلیون لیتر است که در سال ۹۳-۹۲، تولید این کارخانه به ۳۲ میلیون لیتر رسید. قرار است در کنار این کارخانه، کارخانه دیگری با ظرفیت ۲۰ میلیون لیتر ایجاد کنیم که درصدد هستیم استارت آن امسال زده شود.

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی ادامه داد: همچنین پیش بینی ما در کارخانه خمیرمایه ۷ هزار تن بوده است که امسال در این کارخانه تولید به ۶ هزار و ۹۱۶ تن خمیرمایه رسید. در زمینه تولید MDF نیز ۶۱ هزار مترمکعب MDF تولید شد، در حالی که پیش بینی ما برای تولید MDF، ۹۹ هزار مترمکعب برابر حدود ۸۰ درصد ظرفیت کارخانه بود.

صادقی گفت: یکی از مباحث مهم در زمینه MDF بحث بازار آن است. متأسفانه در چند ماه اخیر، حجم زیادی MDF وارد کشور شد که این مسئله تولیدات داخلی را مشکلات جدی مواجه کرد و ما در زمینه فروش MDF با مشکل مواجه هستیم. از آنجایی که این کارخانه MDF خام تولید می کند، کارخانه روکش MDF نیز ایجاد شده است که امیدواریم با فعالیت این ۲ کارخانه محصولات خوبی را به کشور ارائه دهیم تا از واردات جلوگیری کنیم. البته انتظار داریم دولت با توجه به تأکیدات رهبری، نگاهی ویژه به تولید داخلی حداکثر استفاده را ببریم.

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی بیان کرد: اما در بحث شکر، اختیار و واردات شکر به وزارت جهاد کشاورزی منتقل و تعرفه ای وضع شده و تا زمانی که نیاز به واردات شکر نباشد واردات ممنوع است.

صادقی اظهار کرد: شکر یکی از کم مسئله ترین و بی حاشیه ترین کالاهای استراتژیک کشور است. تا پایان سال ۱۳۹۴ کشور هیچ مشکلی درخصوص تأمین شکر ندارد. استان ما نقش بسیار مهمی در تثبیت شکر و تأمین آن داشته است. ۶۵۰ هزار

برداشت ۶۴۴ هزار تن

نیشکر در شرکت

کشت و صنعت نیشکر

حکیم فارابی خوزستان

مدیرعامل شرکت کشت و صنعت نیشکر حکیم فارابی از پایان برداشت ۶۴۴ هزار تن نیشکر در شرکت حکیم فارابی خوزستان خبر داد. به گزارش نیشکرنیوز، محمود قدرتی گفت: روش برداشت نیشکر در شرکت مکانیزه و عمدتاً سبز بوده و با استفاده از دروگر نیشکر (هاروستر) انجام می شود و شیوه آبیاری نیز در مزارع توسعه نیشکر به شیوه هیدروفلوم بوده و راندمان آبیاری در توسعه نیشکر بالای ۵۰ درصد است.

وی افزود: تأمین محصول استراتژی شکر و محصولات جانبی، ایجاد اشتغال، بالا بردن سطح دانش فنی منطقه و بهبود شرایط زیست محیطی از اهداف و آثار اقتصادی شرکت کشت و صنعت حکیم فارابی است.

قدرتی با تأکید بر استفاده بهینه از ضایعات نیشکر و صنایع جانبی آن گفت: نیشکر تنها محصولی است که ضایعات ندارد و علاوه بر تولید انواع شکر، با استفاده از ضایعات آن حدود ۲۸ محصول در صنایع جانبی تولید و از آنها استفاده بهینه ای می شود و در نتیجه هر محصول فرعی نیشکر به یک محصول اصلی برای صنعتی دیگر تبدیل می شود.

مدیرعامل شرکت نیشکر فارابی خاطر نشان کرد: باگاس یا تفاله نیشکر ماده اولیه برای تولید کاغذ، MDF، خوراک دام، الککل و چند محصول دیگر است؛ بنابراین نیشکر موجب اشتغال مولد و تولید محصولات غذایی و صنعتی می شود.

شرکت کشت و صنعت حکیم فارابی خوزستان (سهامی عام) واحد ششم از کشت و صنعت های تأسیس شده توسط شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی است که با موضوع عملیات کشاورزی، صنعتی، تولیدی و تجاری به منظور تولید، خرید و فروش نیشکر و شکر و کلیه فرآورده های وابسته به آن تأسیس شد.

محل احداث کارخانه و کلاً مجتمع صنعتی شرکت در ضلع شرقی جاده اهواز - آبادان، کیلومتر ۳۵ واقع است. مساحت کلی اراضی ۱۴۷۴۷ هکتار و سطح قابل کشت آن ۱۱۷۰۰ هکتار است.

انجمن صنفی کارخانهای قند و شکر ایران

زیر نظر شورای نویسندگان

تلفن و نمابر: ۸۸۹۶۹۰۵۵ - ۸۸۹۶۹۹۰۳

نشانی: تهران - میدان دکتر فاطمی - خیابان

شهید گمنام - شماره ۱۴